

زینب سیدی مدرس دانشگاه، پژوهشگر سواد مالی و فعال حوزه زنان:

توازن مالی در خانواده حاصل دانش و سواد مالی زوجین است

منظور از آزادی مالی، یعنی تصمیمات، معنای زندگی و روابط ما وابسته به پول نباشد، بتوانیم در مورد شرایط مالی و خریدهایمان فکر کنیم و آن‌ها را بپذیریم یا نپذیریم. امنیت مالی هم به این معناست که برای مواجهه با دشواری‌های مالی زندگی آمادگی داشته باشیم

به گزارش خبرنگاران گروه اقتصاد گزارش خبر، در این مطلب گفتگویی را در زمینه اهمیت سواد مالی برای زنان با زینب سیدی، مدیر تولید محتوای وبسایت علف خرس در زمینه سواد مالی، عضو هیئت تحریریه نشریه الکترونیک «نقشه‌وزیری»، مدرس دانشگاه و فعال در امور زنان انجام داده‌ایم. چرا زنان باید به سواد مالی توجه کنند؟

قبل از پاسخ به این سوال باید بدانیم سواد مالی دانشی نیست که مختص زنان یا مردان باشد. اگر معنای سواد مالی را بدانیم، متوجه ضرورت آن برای همه افراد فارغ از جنسیت خواهیم شد. سواد مالی به معنای داشتن مهارت‌هایی است که با کمک آن‌ها می‌توان برای پول خود تصمیمات هوشمندانه بگیریم و پس از گرفتن این تصمیمات، از نتیجه مطلوب مالی مطمئن باشیم.

منظور از تصمیمات هوشمندانه چیست؟ و نتیجه تصمیمات هوشمندانه چه خواهد شد؟

تصمیم هوشمندانه به معنای درست رفتار کردن و داشتن مهارت و تسلط در مولفه‌های اصلی سواد مالی است. یعنی کسب درآمد، درست خرج کردن، پس‌انداز، سرمایه‌گذاری، مدیریت ریسک و بدهی است. نتیجه این تصمیمات درست، آزادی مالی و امنیت مالی خواهد شد. منظور از آزادی مالی، یعنی تصمیمات، معنای زندگی و روابط ما وابسته به پول نباشد، بتوانیم در مورد شرایط مالی و خریدهایمان فکر کنیم و آن‌ها را بپذیریم یا نپذیریم. امنیت مالی هم به این معناست که برای مواجهه با دشواری‌های مالی زندگی آمادگی داشته باشیم.

با این تعاریف آیا لزومی دارد که زنان را از مردان تفکیک کنیم؟

واقعیت این است که مسیر موفقیت مالی برای زنان و مردان مشابه است اما زنان با دشواری بیشتری این مسیر را طی می‌کنند و این تفکیک به همین دلیل است.

چرا مسیر موفقیت مالی برای زنان دشوارتر است؟

در گذشته حضور زنان در عرصه‌های اقتصادی خیلی پذیرفته شده نبود و مشارکت در امور مالی بیشتر کاری مردانه بود، به علاوه؛ خود زنان نیز در نتیجه تربیت تاریخی و اجتماعی، اعتماد به نفس کافی برای حضور در عرصه‌های اقتصادی را نداشتند. با اینکه این روزها اوضاع خیلی بهتر شده، و ما شاهد افزایش مشارکت زنان هستیم، باز هم آموزش سواد مالی به زنان، نیازمند توجه ویژه است و به عبارتی دیگر باید پیش‌نیازهای این دانش در آن‌ها فراهم شود تا بتوانند در امور مالی توانمند شوند.

پیش‌نیازهای آموزش سواد مالی به زنان چه موضوعاتی هستند؟

مطالعه، آموزش دیدن، تقویت اعتمادبه‌نفس، مسئولیت‌پذیری و باور این موضوع که می‌توانند در امور مالی موفق باشند. زنان باید توانمند شوند به این معنی که از نیازها و خواسته‌های درونی خود آگاه شوند، جرئت دستیابی به هدف را در خود تقویت کنند و از توانایی لازم برای عملی کردن خواسته‌های خود برخوردار شوند.

آیا یک زن خانه‌دار که درآمدی از خودش ندارد هم می‌تواند در امور مالی خانواده موثر باشد؟

بله. تعداد زیادی از تصمیمات مالی در خانواده و اولویت‌بندی نیازها و خواسته‌ها، بر عهده زنان -اعم از خانه‌دار و شاغل- است؛ و آن‌ها برای ایفای کامل نقش خود باید آموزش ببینند و توانمند شوند. آمریکا در قرن ۱۸، به دلیل اهمیت این موضوع، درس اقتصاد خانواده را وارد مدارس زنان کرد. علاوه بر مدیریت مالی در خانواده یکی از زمینه‌های دیگری که زنان می‌توانند نقش موثری در آن داشته باشند، مدیریت رابطه مالی با همسرشان است. زنان می‌توانند نقش موثری در حفظ آرامش و راه‌های رسیدن به خوشبختی و توافق در زندگی مشترک داشته باشند.

منظور شما از مدیریت رابطه مالی با همسر چیست؟

موضوعات مالی یکی از مهم‌ترین دلایل اختلاف و جنجال در زندگی مشترک است. بسیاری مواقع این اختلافات به میزان پول و درآمد خانواده ربطی ندارد. چه‌بسا، زندگی‌های مشترک زیادی را می‌بینیم که زوجها اوضاع اقتصادی خوبی دارند و یا زن و شوهر هر دو دارای درآمد هستند اما در نحوه خرج کردن پول با یکدیگر مشکل دارند و به یکدیگر برچسب‌های متعدد مانند ولخرج، بی برنامه، خسیس، محتاط یا زیادی اهل ریسک می‌زنند. یا یکی می‌خواهد حساب‌هایشان یکی باشد (معمولا آقایان) و دیگری (عموما زنان) می‌خواهد اختیار بخشی از پول‌هایش در دست خودش باشد زیرا این کار به آن‌ها حس آزادی عمل می‌دهد. همه این عوامل زمینه‌ساز اختلاف خواهد بود. در چنین مواردی؛ زوجها باید برای رفع مشکل اقدام کنند و زنان غالبا توانایی خوبی برای اقدام در چنین مواردی دارند.

چطور می‌توان برای رفع این موانع اقدام کرد؟

موضوع کمی پیچیده است. گاهی ما رفتارهای افراطی‌ای داریم که رابطه ما با موضوعات مالی را دچار عدم تعادل می‌کند. این عدم تعادل به دو شکل دیده می‌شود. یکی در ارتباط با خودمان و دیگری در ارتباط با شریک زندگی‌مان. گاهی ما در معناها و رفتارهایی که با پول شکل می‌دهیم دچار افراط می‌شویم. مثلا ممکن است خوشبختی، عزت‌نفس، اعتمادبه‌نفس، امنیت و قدرت خود را فقط در میزان ثروتمان بدانیم. در این صورت با کم بودن پول‌مان هیچ گاه حس خوشبختی یا عزت‌نفس نداریم. این یک نگرش افراطی آسیب‌زا نسبت به معنای پول است.

عدم تعادل یا هارمونی دیگر در ارتباط ما با ما شریک زندگی‌مان دیده می‌شود. زمانی که ما دو شخصیت متفاوت داریم. مثلا یکی برنامه‌ریز و دیگر رویاپرداز است یا یکی ولخرج و دیگری پس‌اندازگر است. در این مواقع نیز رابطه ما با یکدیگر از تعادل خارج می‌شود و در مقابل یکدیگر قرار می‌گیریم و زندگی‌مان دچار جنگ و اختلاف می‌شود. این عدم تعادل‌ها باید رفع شود تا در روابطمان به آرامش برسیم.

ریشه این عدم تعادل‌ها در چیست؟ و چگونه می‌توان آن‌ها را رفع کرد؟

ما شخصیت‌های مالی متفاوتی داریم. همچنین تحت تاثیر عوامل تربیتی و روانی متفاوتی از دوران کودکی قرار داریم. رفتارهای مالی والدین‌مان بر ما اثرگذار هستند. این عوامل بر وضعیت روحی، مالی و ارتباطی ما با همسر، فرزند و حتی شریک کاری‌مان نیز تاثیر می‌گذارد. ما بسیاری اوقات شبیه والدین خود و یا کاملاً برخلاف آن‌ها رفتار می‌کنیم. بنابراین ضروری است که در مورد ریشه‌های شکل‌گیری شخصیت مالی در خودمان بدانیم. با درک رفتار خود می‌توانیم در مورد آن‌ها با همسر خود گفت‌وگو کنیم. این گفتگوها موجب صمیمیت و افزایش همدلی بین زوجها می‌شود. شما به موضوع مهمی در زمینه مدیریت رابطه در زندگی مشترک اشاره کردید. آیا می‌توانید منبعی را برای مطالعه و کمک به زوجها معرفی کنید. ما باید مهارت برقراری ارتباط در زندگی مشترک را بیاموزیم. این آموزش می‌تواند جلوی بسیاری از اختلافات و درگیری‌ها را در زندگی بگیرد. کتاب «هارمونی پولی؛ نقشه راهی برای اشخاص و زوجها» می‌تواند در این زمینه کمک کند. این کتاب توسط الیویا ملان؛ روان‌درمانگر و شری کریستی متخصص امور مالی نوشته شده است و مباحث مرتبط با رفع مشکلات مالی در زندگی مشترک را به خوبی تحلیل و مطرح می‌کند. زوج‌هایی که دچار اختلاف مالی در زندگی مشترک هستند با کمک‌آزمون‌های این کتاب می‌توانند شخصیت مالی و همچنین رفتارهای مالی افراطی خود را بشناسند و آن‌ها را به تعادل برسانند. تکنیک‌های برقراری گفت‌گوی مثبت و سازنده مطرح شده در آن نیز می‌تواند در حل اختلافات مالی در زندگی مشترک بسیار کاربردی باشد. در زمینه توانمندسازی مهارت‌های مالی در زنان نیز سایت علف خرس مباحث خوبی را در بخش سواد مالی زنان ارائه می‌دهد.